

СВОБОДА

Рокъ XII. Скрантонъ, Па., Четверъ 14-го Сѣчня, 1904. Число 2.

Vol. XII. Scranton, Pa., Thursday, January 14, 1904. No. 2.

ПАМЯТАЙТЕ

на

„Народный Фондъ въ Америкѣ“.

Збирайте, складайте и приспайте жертвы разомъ зб списомъ жертвователей (чеки або моніордеры выписані на имя касіера: John Glowa, Excelsior, Pa.) подъ адресою:

Narodnyj Fond, P. O. Box 108, Jersey City, N. J.

Такъ само замовляйте (роз. за готівку)

РУСКІЙ МАРКИ НАРОДНІЙ и пишѣть по нихъ подъ адресою:

Narodnyj Fond, P. O. Box 108, Jersey City, N. J.

Чеки або моніордеры выписуйте на имя касіера: John Glowa, Excelsior, Pa.

а посылайте на адресу: Narodnyj Fond, P. O. Box 108, Jersey City, N. J.

Доходъ зъ марокъ такожь иде на Фондъ Народный въ Америкѣ! Рускй марки прилѣпляйте на паперѣ листовѣ, на білахъ, ковертахъ и постркартахъ такъ въ Америкѣ якъ и до краю. На листахъ и постркартахъ прилѣпляйте народный марки на другой сторонѣ, бо на фронтѣ дае ся амер. марку почтовою! Кому лежитъ на серци будучность амер. Руси, той що мѣсяца зложитъ якусь жертву на „Народный Фондъ“.

О. Ник. Подгорепкій,
секр. Нар. Фонду.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Сѣчень.

14	Ч.	Обрѣзаніе. Новый Рокъ.
15	П.	Скѣпестръ (Пред. Провс.)
16	С.	Малахій и Горді
17	Н.	Соборъ 70 Апост.
18	П.	Навечеріе Богоявленія
19	В.	Богоявленіе
20	С.	Соборъ св. Іоана Крест.

— НА САМЪ Новый Рокъ лат. згорѣли въ Ансоніи, Конн. при головной улиці Main str. два богатія skleпы жидовскі. Огонь занявъ ся въ склепѣ, въ котромъ мѣстивъ ся банкъ, окрещенный проворнымъ

жидкомъ „polsko-ruski“, Ходитъ чутка, що огонь подложено.

— ВЪ ПАСЕЙКУ, Н. Дз. айрискій біскупъ хотѣвъ дорокою процесу водобрати цминтаръ руской греко-кат. корпораціи им. св. Петра, однакъ ему ся не удало, а головню тому що анѣ лат. біскупъ его не посвячаєвъ, анѣ та корпорація лат. біскупане узнавала анѣ не узнає за своего зверхника духовного.

Найбольше потрудили ся въ той оборонѣ: Ю. Кмець, Ник. Хатра, Мик. Дудачикъ.

— ПИШЕ намъ п. Д. Герентъ зъ Нью Бритейнъ, Конн., що у нихъ дуже зимно и снѣгъ упавъ великій. Робота иде слабо. Робитъ по 3 до 5 днѣвъ въ тыждни. Кромѣ сего въ декотрыхъ шапахъ постягали платню робѣтникамъ.

— РИМСКА часописъ „Tribuna“ доносить, що оденъ робѣтникъ, занятый при закладаню электричныхъ дрѣтѣвъ у спальной помершого папы Льва XIII. найшовъ въ стѣнѣ подъ макатами штучный отворъ, рѣдъ шафы, а въ ньому кілька недбало звязаныхъ мѣшкѣвъ золотыхъ грошей, въ сумѣ 1 міліонъ 850 тысячь долларѣвъ. Отже папы римскі, наслѣдники св. Петра, люблять такожь золото.

Забувають мабуть, що святой Петро не мавъ нѣчого, а коли й мавъ, роздававъ бѣднымъ.

— КОЛИ женщина е найкрасшою? Оденъ зъ англійскихъ дневниковъ доказує, що наибольше интересно и найгарнѣйшою е женщина въ вѣцѣ мѣжъ 30 и 40 лѣтъ. Зъ исторіи звѣсно, що Клеопатра мала 30 лѣтъ, коли причарувала до себе могучого Антонія. Аспазія мала 36 лѣтъ, коли побѣдила Перікла своею красою. Анну австрійску въ 38. роцѣ житя уважано за найкрасшу женщину на землі. Павна Марсъ була ча-

ручо гарна въ 45 роцѣ житя а п-ѣ Рекамі въ 40 роцѣ. Начимо зъ того, що туга женщины за молодыми лѣтами, коли переступить 30 роцѣ житя, не всегда оправдана.

РОЗМЕТЬ ВЪ ОБЩЕСТВѣ выносить сего мѣсяца \$1.63; всѣхъ членѣвъ числѣтъ 1574.

— СУДЪ повѣта Ловернъ немовъ на злѣсть майнерамъ, именуєвъ майнерскимъ инспекторомъ зневаженного ними екс-шерифа Мартіна, котрый велавивъ ся жорстокими подвижками подчасъ страйку углекопѣвъ въ Латімеръ, Па. Сей сумнои славы герой поубивавъ тодѣ богато страйкерѣвъ, а мѣжъ ними, якъ звѣсно, наибольше Русинѣвъ, Поляковъ и Словаковъ.

Мѣсцевіи організації майнерѣвъ внесли противъ тои номінаціи енергичный протестъ.

— РОБОТА въ Ансоніи, Конн. иде „теперь дуже лихо; роблять по два до три дни въ тыждни. Може познѣйше троха ся поправитъ.“

Тутешный наибольшій царославный подвижникъ дававъ посвячати свою корчму и галю. На томъ великомъ торжествѣ бувъ такожь господинъ Латка зъ Нью Йорку.

ц. т.

— ДѢЛО божевольного. Подчасъ коли парохъ римокатолического костела въ Каскадѣ, Айова, кончивъ оногды богослужене, приступивъ до вѣтвара якийсь чоловікъ и пробивъ его ножемъ. Убийникъ, якъ опѣсало показало ся, е недужимъ на умѣ и недавно выпущено его зъ дому божевольныхъ. Священникъ боре ся зб смертію.

— НЕЗВЫЧАЙНЫЙ фальшпѣвникъ монетъ перебуває въ Станиславѣвской слѣдчѣй вязницѣ. е нимъ 22-лѣтний сынъ кодачковаго шляхтича зъ Березницѣ шляхотскон подѣ Калущемъ (въ

Галичинѣ), Михайло Новицкій, обжалованный о подроблюване 5 короновѣвъ.

Передъ 5 тыжнями явивъ ся Новицкій въ торговли глатштайна въ Калущи и зажадавъ календаря. Коли ему календаръ подали, давъ глатштайнови 5 короновѣвъ, котрой вага выдала ся купцеви подозрѣлюю. Повѣдомлена про се власть высла на мѣсце, комісію, котра найшла въ шафѣ укриту скриню зъ формами и знарядями, що служили до фальшовани пятикороновѣвъ. Найдено такожь 3—4 пятикороновѣвъ удачныхъ, вылитыхъ зъ олова, але богато було неудачныхъ. При особистѣй ревизіи найшла комісія у Новицкого ще 2 зашиты въ сорочку пятикороновѣвъ. Всѣ прилады и формы зробивъ собѣ Новицкій самъ. Вѣтъ е стельмахомъ и того ремесла научивъ ся такожь самъ. Взагалѣ се чоловікъ необычайно способный. Самъ научивъ ся читати и писати, самъ научивъ ся ремесла, а маючи 12 лѣтъ самъ зробивъ собѣ роверъ („байсикль“).

— БОГАТЫИ нуждарѣ. Въ бейзментѣ старого деревяного дому, въ убогомъ, вогкомъ и зимномъ покойку въ Нью Йорку померла недавно 86-лѣтна вдовица. Марія Оливеръ. Якъ опѣсало показало ся, померла зъ голоду и нужды, бо коли занедужала, не мала анѣ одного приятеля, нѣкого зичливого собѣ, хто-бы доглянувъ еѣ подчасъ недуги, нагодувавъ и подавъ ложку воды. Коли сусѣды дознали ся про еи смерть и дали знати властямъ, полиція иперешукала мешкане помершой и найшла въ ложку 250 тысячь долларѣвъ готовыми грѣшми а въ друге стѣлько въ цѣнныхъ паперахъ. Стара скупендяча мала отже четверть міліона долларѣвъ, а жила и сконала якъ пѣсь.

Коло Дерби, Конн. въ мѣсцевости Huntington, найдено въ нужденной хатинѣ

трупа звѣсного скупаря Крафолта, а коло него 50 тысячь долларѣвъ готового гроша. Сей такожь тиснуєвъ гропики, щадивъ, ажъ перешагивъ и.... вмеръ зъ голоду. Яке жите, така смерть. — Передъ кількома днями померъ въ Омега, Неб. Джанъ Вокеръ, жебракъ, котрый цѣле жите ходивъ по жебраномъ хлѣбѣ. Теперь показало ся однаке, що бувъ вѣтъ дуже богатымъ жебракомъ. Именно за латками и прицѣпками его старой одѣжи, зъ котрою нѣколи не хотѣвъ розлучити ся, найдено 25 тысячь долларѣвъ въ банкнотахъ.

И сей бувъ не лѣпшій!

— ПОСЛѣДНІИ морозы, що такъ тиснули кілька днѣвъ зъ ряду, не зъ одного вытиснули душу. Обчисляютъ, що въ цѣлыхъ Сп. Державахъ замерало въ томъ часѣ около 120 осібъ. Найстаршій люде не затымили такой студени.

— НА ГРЕЦКИХЪ водахъ коло Итаки зударили ся подчасъ густои мраки два грецкыя пароходы „Тильоресъ“ и „Ассосъ“, при чомъ першій зъ нихъ такъ бувъ ушкоджений, що сейчасъ потонуєвъ. Пятдесятъ осібъ втратило жите наслѣдкомъ сего катастрофы.

— БУЗЬКО перелетѣвъ понадъ хату члена Союза Мих. Хрѣна и прилѣсѣму сына котрого назвали Стефаномъ. Родичѣ и сынъ здоровы. Дай Боже, щобъ выхвалили сына на свою потѣху и потѣху Руси.

— ПОСПѣШНЫЙ поѣздъ зелѣзницѣ „Ракъ Айланъ & Песификъ“ нахавъ коло Топеки, Канс. на потягъ товаровый и розбивъ ся на трѣски. Погибло при томъ 17 подорожныхъ, а 26 понесло тяжке калѣцтво.

— Вп. Членамъ товариства „Зорѣ“ въ New York-у подаю свою стаду (адресу: G. Pidsadoczny, Box, 19, Jersey City, N. J.)

ДАРОМЪ ДОСТАНЕТЕ!

Нову докторску книжку мѣстачу въ еѣ! Бѣ правый информаций и рады для мужикъ, жѣнокъ и дѣтей, сли пошлете свое имя на адресъ:

P. O. Box 268, Madison Sq., New York.

Вылѣченный зъ 10-лѣтної задавненои пропуклины.

Дж. Е. Ивенсъ, такожь працюющий новачъ въ фабрикахъ пороку въ Warwallopen, Pa. розказує исторію, котра зацѣпавитъ многихъ. „Саме въ цѣтнѣи минуло 4 роки, якъ я зголосивъ ся до дра О’Мали для лѣченя подвойной пропуклины. Мой станъ бувъ грѣзновыи, а займатися працею приходило менѣ дуже тяжко. Лѣкарѣ, коли мене оглянули, говорили, що се глупе думати собѣ будѣ-бы пропуклины дала ся вылѣчити безъ ножа и операциі (противъ чого я сильно протестуєвъ, предвиджуючи небезпечу и лакающыи наслѣдковъ). Ажъ по прочтаню оповѣстия въ одной часописи про вылѣчене пропуклины черезъ д-ра О’Малия, пошовъ я порадиити ся до его канцеларіи. Вѣтъ увѣряєвъ, що може мене вылѣчити та я недовѣряєвъ. Теперь однаке не маю словъ высказати свою дяку. Могу сѣбно сказати каждому, що я зовѣсь здоровый, а вылѣчили мене безъ ножа и операциі. Не пошу пасковъ за послѣдній 4 роки и роблю всегда ажъ мило. Дякую за се Богу и д-ру О’Мали. Тымъ-то почувую и до милого обовязку подати те все до публичной вѣдомости, чтобы тымъ, котры нездужаютъ теперь дати поночну раду“.

Джанъ Ивенсъ, Warwallopen, Pa.

Подвизки нѣколи не вылѣчаютъ калы.

Каждый мужина, женщина и дѣти могутъ бути вылѣчены зъ пропуклины безъ переносѣвъ праці и болѣвъ новою хемічно-электричною методою.

Я е одинокій спеціалистъ, що могу заручити недугою, що его вылѣчу зъ надсаженя, а хочъ недуга була инѣгды сильно задавнена, я всегда вылѣчивъ кождого. Народъ подивляєтсѣ мое вышколене въ лѣченю и мае великое довѣре до мене.

Пишѣть по книжочки зъ описомъ хемічно-электричного способу лѣченя, котру пошлю кождому даромъ.

Порады удѣлюю бесплатно. Хто не въ силѣ заплатити за лѣчене паравъ, я радо зажду. Мои цѣны низкыя.

Дрѣ О’Мали

Головный офісъ, де бесѣдує ся славянською бесѣдою е на 158 S. Washington Str. у Wilkes-Barre, Pa. Філіальны офісы (де вправный лѣкаръ лѣчатъ недужихъ новыми чудесными Хемічно-Электричными способомъ): Scranton, Pa., 134 Washing/ton Ave. Philadelphia, Pa., 1409 Arch St.

(71)

Листъ изъ старого краю.

Процессъ редактора „Гайдамака“.

Якъ звѣстно, въ Австрiи нема повной свободы преси, бо хочь нема „предварительной цензуры“, якъ въ Росiи, де кожда рукопись передъ водданемъ до друку мусить бути передана до перетляду цензора, котрый рѣшае, чи можна еи друкувати, чи нѣ, але за те есть конфіскація, то значить, що кожда газета и брошура по надрукованю иде подъ оцѣнку прокураторiи, котра мае осудити, чи вольно еи розширять, а коли прокураторiя добавить ся въ газетѣ чи брошурѣ якои провини, то конфіскуе еи, т. е. забороняе ширити, а цѣлый накладе забирае и нищить.

Такий законъ обовязуе въ цѣлой Австрiи, але не всюды однаково його выконують. Найменше строго обходять ся зъ газетами прокураторiя вѣденська (менѣ самому доводило ся друковать въ вѣденскихъ газетахъ рѣчи, якъ въ Галичинѣ певне були бы сконфіскованъ), а вже найбільше строго водносятся до друкованого слова прокураторiя галицка, а властиво шляхотсько-польска прокураторiя въ Галичинѣ, бо треба знати, що въ Галичинѣ подпадають конфіскаціи лише рускiй и пару польскихъ поступовыхъ газетъ, а газетъ всепольскихъ и шляхотскiй тѣшатся повною безкарностью.

Рускiй газеты найбільше конфіскують ся за побурюване противъ другой (т. е. польской) народности та противъ поодинокихъ клясъ и верствъ суспѣльности (т. е. противъ польской шляхты, урядниковъ и т. д.), а подъ сформулку подѣтагѣ прокураторiи все, що лишъ напишеть ся про польску шляхту та про еи льокавъ — галицкiй уряды, хочь бы се була найчистѣйша правда. За те шляхотсько-польскiй газеты можуть собі выписувати безкарно найбезличнѣйшiй лайдацтва на рускiй народъ, кпяти зъ тыхъ, кого вонъ шануе, высмѣвати його бувалящину и теперѣшность, глузувати зъ його мовы и литературы, и за те имъ абсолютно нѣчого не стаеть ся, и не було ще выпадку, абы польску газету сконфісковали „за побурюване противъ руской народности“, хочь польскiй газеты сто разѣвъ больше, и то самѣмъ наибезличнѣйшомъ неправды выписують на Русинѣвъ, нѣжъ Русины на Поляковъ.

Въ Австрiи истнуе министерскѣ розпоряджене, котре приписуе выточувати редакторѣмъ процесъ за кожду сконфісковану статью. Отсе розпоряджене лежало собі десь въ урядовѣмъ поросѣ, и нѣколи зъ него не роблено ужитку, тымъ больше, що прокураторiя, особливо въ Галичинѣ,

Сей образокъ представляе памятникъ о. А. Бончевскаго, який посвячено дня 1-го Януара 1904 въ Ансонiи, Конн. Рускiй Народный Фондъ въ Америцѣ выдруковавъ сей образокъ своимъ коштомъ на твердомъ паперѣ (такъ, що можна его оправити въ раму) и продѣе по цѣнѣ 10 центѣвъ за штуку.

нѣ конфіскуе дуже часто зовсѣмъ безъ раціи, отже процесъ програвъ бы.

Ажъ въ боротьбѣ зъ рускiмъ народомъ пригадала собі львовска прокураторiя министерскѣ розпоряджене и обжалувала Михайла Петрицкого, редактора тыждневника „Гайдамаки“, за сконфіскованiй статѣ, зверненiй противъ польской народности и польской шляхты. Бувъ се першiй того рода процесъ въ Австрiи.

Я не псѣляю переконавъ п. Петрицкого, котрый есть рускiмъ шовiнiстомъ подобнаго рода, якъ польскими шовiнiстами суть „всеполяки“, зъ тою лише рѣжницею, що коли „всеполяки“ суть шовiнiстами, абы Русинѣвъ спольщати, то шовiнiзмъ п. Петрицкого мае за цѣль ратувати Русь водъ того спольщєня, значить ся, шовiнiзмъ п. Петрицкого есть больше благородный и оправданный; але всякiй, хто лише хоче свободы, безъ рѣжниці на свои переконаваня, мусить обурити ся на ту безличность, зъ якою львовска прокураторiя взяла ся до п. Петрицкого. Бо або ровна мѣрка для всѣхъ, а то дѣ належало бы конфіскувати такожъ усѣ статѣ польскихъ газетъ противъ Русинѣвъ, а за кожду сконфісковану статью безъ огляду на еи змѣсть обжаловувати редактора, або позволѣти усѣмъ писати, що имъ подобаеть ся... И въ иньшомъ, меньше здеморализованомъ краю, все дневникарство повинно бы обурити ся на поступоване прокураторiи зъ п. Петрицкимъ, але въ насъ... въ насъ польскiй газеты не могли скрити своен радости, що „гайдамака“ поде до криміналу, а навѣтъ тыхъ пару поступовыхъ газетъ польскихъ, якъ по тихо обурювали ся на лайдац-

тво прокураторiи, промовчали справу, лякнучи ся зѣ стороны шовiнiстично-пресы закиду „народной зрады“, бо въ польскихъ „патріотѣвъ“ называють ся народною зрадою признати Русинѣмъ слушность.

Въ цѣлой той справѣ було яснымъ якъ сонце, що прокураторiи и польскѣй суспѣльности ходитъ о се, абы п. Петрицкого всадити до арешту. П. Петрицкiй вносилъ, абы його справу передати якомусь судови поза Галичиною, бо справа така, що польскiй судъ въ Галичинѣ не може бути объективный, але впливы Поляковъ сягають ажъ до Вѣдны и його внесене водъ кинено. Склало ся такожъ такъ (певне не припадково!) що судами присяжныхъ были самi Поляки, котри навѣтъ не розумѣють по руски, що ствердили самi, просячи о водчитане акту обжалованя такожъ по польски. Розправа переводила ся „по галицки“, внесена обороны судъ водъ кидавъ, а по переведеной розправѣ присяжнiй судъ подтвердили всѣми голосами питане що до побурюваня противъ польской народности, въ наслѣдокъ чого п. Петрицкого засуджено на 3 мѣсяцѣ арешту. Вонъ внѣсь вправдѣ зажалене неважности до Вѣдны, але не треба забувати, що польскiй урядники и тамъ сильно заступлени и ше готови йому кару подвысшити.

Такъ то выглядае найновѣйшiй способъ боротьбы польскихъ шовiнiстѣвъ противъ руского народа. Не богато мабутъ мине часу якъ доля п. Петрицкого стрѣтитъ котрогося другого руского редактора...

Процесы противъ гр.-кат. духовенства.

Польскiй шовiнiсты хапають ся такожъ другихъ способѣвъ. Де въ селѣ с ла-

тинники руской народности, котрыхъ вони хотѣли бы переробити на Поляковъ, противъ чого выступѣе гр. кат. духовенство, тамъ укладають ся донозы на духовенство, будьто бы воно ображало римско-кат. церковь. Хочь неправдивость тыхъ доносовъ есть усе майже очевидна, то суды ведутъ розправу такъ, що рускихъ поцовъ за суджуютъ на меншiй або большiй кары. Такихъ выпадковъ було вже колька. — Найновѣйша розправа водбула ся недавно въ Золочевѣ противъ о. Петровского зъ Рикова. Тутъ прокураторiя ужила такой хитрости, що абы ослабити зѣзнаня свѣдковъ на корысть о. Петрицкого, обжалувала ихъ о неправдивѣ зѣзнаня. О дѣля те обжаловане може показати ся й зовсѣмъ безосновнымъ, але поки-що осягнуто цѣль, бо засуджено о. Петровского на мѣсяць арешту...

При томъ треба поднести, що якъ-разъ латинскiй ксьондзы выговорюють не сотворенiй рѣчи и на руску народность и на гр. кат. обрядъ, а хочь про се доносятъ газеты, то прокураторiя ихъ не чѣпае, и анѣ одинъ волосъ зъ головы имъ не спаде.

Однимъ словомъ — живемо въ краю, де найвысшiй законъ, то самоволя польской шляхты и польскихъ шовiнiстѣвъ.

22 грудня 1903.

М. Л

ЕСЛИ на комъ плейзъ е вась лишь 5 Русинѣвъ а хотѣли бы есте приступити до Союза, то заложѣть собі маленьке братство и напшѣть про се головному секретарю S. Jadowsky, Box 7, Jersey City, N. J. а вонъ вамъ дасть близнiй песення и припшле потрібнiй рѣчи.

— Хотите безпечно и скоро захвати де старого краю, або спровадити родину зъ краю, купѣть собі шифарту водъ John-a Nemeth-a, 457 Washington St. New York, N.Y.

ДОПИСИ.

Зъ Лемковщины.

У насъ часы еще осѣннiй: свѣтъ зеленѣе ся, часомъ перепадае снѣгъ, часомъ дощъ и зновъ погода. Только вѣтры часами зрывають ся дуже сильнiй. Полудневiй вѣтры страшно у насъ сильнiй, если бы въ Америцѣ были такiй вѣтры сильнiй то бы и газы не въ одномъ мѣсци покотили ся зъ вѣтромъ. Осимины красно зеленѣють ся. На людей о стѣлько лекше, що неодѣвають ся въ тяжкiй одяги и всюду лѣпше и приемлѣйше перейти. Коли часъ лагоднѣйшiй безъ снѣгу и морозу ярмарки отвирають ся, люде будять ся якъбы зѣ сну та веселѣй-ся каждому на серци, 'бо бодай о соль та о свѣтло лекше буде. Ленижъ того року Богъ зародивъ то и прядива е не скупѣ, люде не мають коли пружнякувати: прядуть, мыкають ниточку за ниточкою абы було на сорочку свое полотно, якъ нашi жѣнки говорятъ: бодай то було свое полотно не купча рянды.

Бувшiй у насъ вахмистръ жандармерiи Михаилъ Бабякъ, водѣхавъ водъ насъ 7 Децембра, десь коло Кракова осадовить ся. Селяне жалуютъ за нимъ бо бувъ добрый чоловікъ и щирый Русинъ; въ Недѣлю и свято до церкви учащавъ на богослужєня, а хотѣи то строга жандармска служба прецѣнь нѣкому недокучивъ, а въ потребахъ давъ дораду и одраду. Теперъ на его мѣсце прiйшовъ другiй, также Русинъ.

Министерство теперъ за-твердило, чтобы почтарѣ не принимали листѣвъ безъ оплаты. Теперъ хто хоче листъ до Америки писати, то мусить его оплатити, бо инакше остане ся на першѣй ночѣ.

У одного господаря мерли дѣти, нехѣли ховатись: пожие два роки повтора и умерает. Народилось четверте, окрестили. Доберали и кумѣвъ, абы скорше ховало ся. Принесли кумы изъ церкви домѣвъ того хресня. Кумаъ котра несла дитину водъ кресту изъ церкви то не понесла до хаты черезъ дверѣ, але каже до кумы (до матери): „Кумо безъ вѣкно дѣтину возте, бо такъ ся скоре буде ховало“. И такъ зробили. Хотѣи въ той часъ зимно було, а мусѣли вѣкно водняти и черезъ вѣкно дитину до хаты ваяти.

Въ селѣ Маластовѣ померъ священникъ дуже старенькiй, неможъ ему було зрозумѣти при богослужєню, а до кѣнца самъ всѣ требы робивъ, нехотѣвъ сотрудника. Померъ 5. Децембра.

Бувъ ту неприятный гѣсть въ Роздѣлю дня 12. Децембра въ Суботу рано о 6-ѣй годинѣ. Постерунокъ где перше жандармы мешкали бувъ за два мѣсяцѣ порожный, а теперъ спровадивъ ся жандармъ зъ фамилѣю и правѣ що только всѣ рѣчи спаковавъ навѣтъ пакунки ще были въ соломѣ поокручанiй а решта по баксахъ и такъ всѣ рѣчи теперѣшному постенѣрови, погорѣли. Та ще було байка, бо той домъ бувъ на американску моду будованный покритый бляхою, то только самъ згорѣвъ, хотѣи были близько дома на якiй 3 сяжнѣ коло того дому. Домъ бувъ власный Василя Бубняка, котрий е въ Америцѣ. Шкода въносить зѣ всѣмъ до дваты сячѣ.

Часы ту тревають безъ снѣгу до 13 Децембра досыть лагоднiй. Ярмарки отвераютъ ся, люде радѣ бы гандель провадити на прокормлене своея родины, бо молотѣба тогорѣчна показала убогiй часы. Суть такiй газдове, що только не намолили, що высѣяли; зеренце - зѣбоже подорожѣло пшеница по 4 короны и 60 гелерѣвъ, жито 3 короны 60 гелер., кукурудза 3 короны, картоплѣ 1 корона 40 гелер., проче якъ и перше было.

Роздѣлъ дня 13. Децембра 1903.

Андр. Паша.

Зъ Berrysburg, V. Wa.

Чую, що коло твердого угля работа зле иде и люде бѣдуютъ. Але щожъ коли нашi люде такъ навчені, чтобы только сидѣти разомъ хочъ бы и безъ работы. На нашомъ плейзѣ робить день и нѣчь. Навѣтъ на Christmas робили майны. Але нашихъ Русинѣвъ нема тутъ только пятьохъ а решта все Хорваты, Мадяры, Италiяны и Мскалѣ. Въ недѣлю тутъ сумно бо треба въ хатѣ ондѣти — церкви тутъ нема. Готѣлѣвъ такожъ нема, але люде якъ дѣстануть пейду, то ордеруютъ собі напѣи а якъ дохоплять ся галона то и до работы не идуть по два до пять днѣвъ. Неразъ при пiятицѣ и побѣють ся. На Christmas порѣнали

ся Мадяры ножами, при чѣмъ показѣли и одного Русина, Гната Кудлика.

А. Артемъ.

Зъ Прайсмилъ, Па.

Въ ночи зъ 1-го на 2-го Января прийшовъ до твердо-унятского тутешного готельника Ю. Ферія якийсь чоловікъ. Въ готелю не було вже нікого. При п'ятицѣ и розмовѣ, въ котрій незнакомый хваливъ ся, що знає Ферія, що служивъ въ американськомъ войску и т. д. — зойшло имъ ажъ до 3-ой рѣ ночи.

Ф. взявъ грошѣ и револьверъ зза бары и хотѣвъ ити на гору спати. Тогды незнакомый ставъ ся просити на нѣчь и Ф. ему не спиравъ — казавъ ему ити на гору, але незнакомый не хотѣвъ ити впередъ только оставъ ся зѣ заду. Видячи, що тутъ щось не добре, Ф. положивъ назадъ грошѣ и револьверъ на свое мѣсце и казавъ незнакому вынести ся зъ готелю. Бачучи тое незнакомый, ударивъ Ф. желѣзною кулею такъ сильно въ голову, що той поваливъ ся на землю. Але грошей не вспѣвъ вкрати, бо на щасте жѣнка Ф. збудилась и наробила крику, въ наслѣдокъ чого бомъ утѣкъ. Нехай се буде пересторогою для готельникѣвъ, чтобы зъ жадными незнакомыми не вдавались въ приязнь особливо въ ночи.

Есть тутъ у насъ оденъ царославный готельникъ, що кожного намовляе, чтобы приставъ на царославіе (навѣтъ и мене намовлявъ) та хвалить ся, що буде тутъ ставити царославну церковь. Той неборачиско такъ твердо вѣру тримае, що робивъ у себе балъ зъ Поляками зъ 31 Дец. на 1-го Января (пятницю) ажъ до 5-ой години рано. Справдѣ дуже по твердому, по царославному.

Ст. С.

Зъ Yorkville, O.

Минувшѣго року въ Августѣ основали мы тутъ Р. Н. Союзъ, але знайшовъ ся оденъ чоловікъ, що ставъ водмовляти другихъ водъ „Союза“—знайшли ся и такі, що его послушали.

Але щожъ стало ся дальше? — Якъ кажутъ, бѣда не спить — такъ само стало ся и тутъ, бо въ 3 дни ло засланю декларацій до уряду „Союза“, одного зъ тыхъ водмовленныхъ членѣвъ забилѣ, черезъ що его родина не дѣстала жадной запомоги а и его самого майже не було за що поховати.

Такъ выходятъ звичайно тѣ люде, що не слухають своего здорового розуму або щирои рады другихъ людей. Але слухають намовы тыхъ, котрі задля своей личной цѣли абс примхи готови кидати болотомъ и на найлѣпшу рѣчь.

А. Стахиякъ,
Ив. Стахько,
Ив. Гемовскій.

Зъ Calgary, Canada.

Мѣжь Медисинъ Гетъ а Калгарі теперъ зима дуже мягка. Снѣгу мало а морозы бувають лишь ночами и то невеликій. За те въ Но-

вембрѣ було доеить зимно. Оденъ Русинъ, К. Смолякъ, що робивъ зѣ мною на колѣхъ водморозивъ собѣ ухо.

Зъ арешту въ Калгарі утѣкъ оденъ чоловікъ, що бувъ засуджений на смерть. Мали ему добротри жите 15-го Децембра, але хтось поддавъ ему 2 револьверы, при котрыхъ помочи вѣнъ обезоруживъ сторожѣвъ, самъ сѣвъ на приготованого собѣ коня и утѣкъ въ бѣвѣсти. Полиція шукае за нимъ та посуджуе его брата, що то вѣнъ допомогъ ему утечи.

Оденъ Русинъ укравъ гендкаръ зъ каргавзу и ѣхавъ на нѣй зъ 4 милѣ; але надѣйшовъ тренъ, то вѣнъ покинувъ гендкаръ а самъ пошовъ пѣшкомъ. Розумѣе ся, що тренъ розбавъ гендкаръ а Русина спѣймали и всадили до арешту.

При сѣй способности прошу Русинѣвъ зъ Едмонтонъ, чтобы менѣ донесли ласкаво, чи е ще добрый лоты на продажъ въ Едмонтонѣ и яка ихъ цѣна.

Й. Ластѣнка,
Sec. Foreman, Tilley, Alta.

Зъ Allegheny, Pa.

Пишу вамъ, що оденъ тутешный Русинъ зъ Сянѣцкого повѣту въ Галичинѣ покинувъ свою вѣру и перейшовъ на царославіе. Теперъ намовляе и другихъ до того. Недавно тому въ одномъ домѣ, де було до сѣй виски и рива, тримавъ вѣнъ науку о томъ яка то царославна вѣра тверда а ганьбивъ нашу вѣру. Але не перевѣвъ нѣкого на свое только одного дуренького, що прийшовъ зъ той науки до дому и собѣ зачавъ повтаряти слова премудрого апостола. Мушу зѣ встыдомъ признати, що той котрый давъ ся перевести то таки мой селянинъ. Жаль дивити ся на такихъ людей, що не маючи своего власного розуму вѣрять першому лѣпшому дурисѣвѣтови и чуже хвалить а своего цурають ся.

Ив. Бурка.

Зъ Chicago, Ill.

Робота у насъ иде дуже лихо, много фабрикъ позамыканыхъ. Деякы тутешный Русины не добре ся справують. Ходять въ поѣтъ по польскихъ балахъ, пють и т. д. и то не только мущины, але що горше навѣтъ деякы дѣвчата.

М. Гурей.

Зъ Woodpecker, Alta. Канада.
Добрий Christmas.

Тутешный босъ купивъ собѣ виски за 11 долларѣвъ а заравомъ и бѣды на голову. Пивъ та пивъ цѣлый тыждень и до работы не йшовъ. Я самъ мусѣвъ брати track range и молотъ та ити на секшенъ. Прийде вечеръ пытае мене босъ: — Джанъ, is the track all right? — я кажу: Oh, yes, the track is all right. То вѣнъ зновъ за фляшку и каже: Джанъ напий ся. Я кажу, не хочу. Такъ пивъ за цѣлый тыждень ажъ вѣконци приѣхавъ roadmaster и наганяе его. Той вправѣ ему до ногъ и каже по нѣмецкы: Ich werde nicht mehr

Schnaps trinken. Але просьба не помогла нѣчого, мусѣвъ забрати ся. Вѣнъ робивъ 20 лѣтъ на колѣхъ, але цента не мавъ на тренъ, тожъ пошовъ пѣшки нѣхто не знае куды. Осъ якъ ему помогла горѣвка и Christmas.

Ив. Осмакъ.

Зъ Whitford, Alta, Canada.

Тутъ въ Альбертѣ, а найбѣльше на 57 Township ѣдѣють ся якысь непорядки або непорозумѣня зъ нами. 1902 и 1903 року прийшли намъ каждому зъ Regina (Perina) въ Assiniboи письма и кажутъ въ тыхъ письмахъ платити по \$2 якомсь таксы „на дорогу“, за якийсь „шарварокъ“ и то за 1902 рокъ \$2 и за 1903 \$2. Сего по другихъ Township-ахъ нема. Тамъ где е Англікъ басомъ, тамъ нема оплаты, а мы бѣдны, що не маемъ на своимъ Township нѣ одного Англіка, чтобы бувъ басомъ. — то вѣдай за то намъ все приходится платити, бо не знаемъ водписати добре якъ ся тутъ дѣе коло насъ.

Мы радѣ-бъ робити дороги, а не платити, хибя на такой подставѣ, що за тѣ згаданй грошѣ хтось прийде зъ Регин-и и намъ залагодить дороги где потрѣбно буде.

Въ австрійской державѣ були деруны, що вѣдай, абы цѣлый Божій свѣтъ зойшовъ, — то не найдешъ имъ пары, а и тамъ плачу на дороги, то и не знаю коли тую дорогу зроблять, лише вже иду готовою. Я гадаю, що каждый фармеръ, котрый заѣхавъ сюда зъ старого краю, то менѣ признасть сесю правду, що я тутъ пишу.

А тутъ на такой вѣольной земли якъ Канада отъ що ся дѣе. Чи якъ мы будемъ платити, то хтось лѣпше намъ залагодить дороги якъ мы самѣ? Здае ми ся, що нѣколи! Отъ, чтобы грошѣ взявъ — а кому въ головѣ дорога най ся залагодить. Здае мы ся, що на нашомъ „Township-ѣ“ инджинеры не бѣльше намѣряли землѣ, якъ по другихъ, чомужъ намъ кажутъ платити, а другимъ нѣ?

Чи такъ менѣ здае ся, чи то таки правда, що въ Канадѣ вѣольне право для каждого?

Мы зъ 57 Township-у не знаемо, що министерія въ Отавѣ скаже, — чи платити на дороги и робити, чи лише робити а платити нѣ? Бо сесе дуже потрѣбно намъ знати.

Мы хочемо ровный бутѣ зъ другими и робити дороги якъ другы, що передше прийшли сюда до Канады.

Чи може тогды нячѣ права були? а мы запѣзно прийшли та не знаемъ тыхъ правъ и за то кажутъ намъ платити, що запѣзнили ся?

Стефанъ Гудзоватый.

Зъ Balfour, N. D.

Цѣкавыи выпадокъ.

Дня 10-го Децембра 1903 року Никифоръ Цимбалъ, скѣнчивши свою роботу и повечерявши готовивъ ся спати. Сѣвъ на столецъ, за-

кинувъ праву ногу на лѣву и взявъ обома руками за чобѣгъ правой ноги, чтобы его стягнути. Наравъ роздавъ ся трѣскъ правой ноги. Тѣ, що були въ хатѣ питяють его, що се таке? Вѣдказавъ, що не знае. Але незадовго показалося, що права нога зломилась выше колѣна. После того чоловікъ живъ еще тыждень а 17-го Децембра померъ, хотяй передъ тымъ бувъ зовсѣмъ здоровъ и мавъ до перва 26 лѣтъ. Зѣоставивъ жѣнку и двое дѣтей безъ всякихъ средствъ до жита. Похолодивъ зъ мѣсточки Богославіе, Киѣвской губерніи.

А. Лавиненко.

Зъ Rices Landing, Pa.

Благоизвольте помѣстити тыхъ пару строкъ въ органѣ „Свобода“:

Зачну съ тыми словами, съ роботѣвъ ся неможемо похвалити. Робота намъ пде не вельме добре; на цѣлой околици чрезъ три минулѣ мѣсяцѣ робитъ только 3—4 дни въ тыжни: Богъ знае якъ поиде на дале; ревяра починае мерзнути, якъ замерзне такъ будемо цѣлкомъ безъ работы. Насъ ту естъ Русинѣвъ болышимъ числомъ, но жалъ Богу неможемо нияко ся соединити жебисме заложили себѣ братство и вступили до Союза! Но если поиде намъ работа май добре — на дѣюсь что на будуще пойдѣмъ до нашего органу май яку веселу справу; если не заложиме новое братство хоть побольшине наше братство въ Фридрихавнѣ. Дай Боже! Братя Русины подаймо себѣ руки, приступайте до братства и до Союза, ибо тотѣ естъ май справедлива організація въ Америкѣ. Въ Союзѣ естъ лѣпшій порядокъ якъ то естъ въ другихъ організаціяхъ; и мы вамъ ю каждому якъ братству такъ и еднотливымъ членамъ смѣло можемъ отпоручати. Туй въ Союзѣ лишь 70 центѣвъ на мѣсяцъ, а посмертне такъ якъ въ другой организаціи, де ся платять и два доллары на мѣсяцъ. Кто ся хочетъ болышедознати о организаціяхъ другихъ нехай прочитаеъ розметъ на мѣсяцъ декабрь въ Соединенію. Тото легко порозумѣти на примѣръ: Иосифъ Товтъ членъ Бр. число ... \$600., але число Богъ знае яке, коли не е лишь только три пятки: ... Потомъ Іоанъ Чижмарикъ чл. Бр. число ... \$50 такожъ числа не е. Тото е за мѣсто подозрѣлыхъ. Братя Русины не дайте ся кламати жаднымъ шпекулянтамъ, але сейчасъ приступайте до Союза а не обануете. Котрый членъ ступитъ до Союза такъ воздыхнеъ къ Богу горящею молитвою: Слава Богу показавшему намъ свѣтъ. Седечное поздоровленіе на шиткихъ братѣвъ и сестрѣ Рускаго народного Союза желаю.

Михаилъ Кричфалуши,
чл. Бр. св. ап. Петра и Павла, Вѣдѣль 6.

НАДОСЛАНИЕ.

Зъ Snake Creek, Man. Канада.

До Хваѣного Заряду фірмы The Anglo-Continental Travelling Office 1400 McKean St., Philadelphia, Pa.

Поважный Писамо:

Моею повинностію естъ заслати Англо-Континентальному Бюрови сердечну подяку за его щиро жичливу обслугу, котра дуже на вѣсь водповѣдна: ситна, здорова, чиста, безъ гризоты, вѣсь въ спокойю, мило и весело — однимъ словомъ добра. Тую фірму поручаю уѣмъ пассажирамъ а хтобы хотѣвъ довѣдати ся листомъ о той фірмѣ, нехай напише до мене а я ему не пожалую часу и водпишу, бо на тое тая фірма заслугуе у мене и у каждого хто ѣхавъ неку.

Зъ поважанеъ

Н. Kostetsky
Snake Creek, Man. Canada.

Баль! Баль! Баль!

водбуде ся

у гали Р. О. Day

на розѣ улици S. Geddes & W. Fayette, str. вечеромъ дня 26 Января 1904 р.

Тикетъ 25 ц.

Першій рускій балъ въ Syracuse, N. Y. устроюебрсв. Ап. Петра и Павла воддѣль Союза 39. Чистый доходъ зъ того балу — призначеный на куплене зво-на до новой руской церкви, котра буде незадовго на укѣнченю. До того часу насъ Русинѣвъ ту у Syracuse чужы люде узнавали за Поляковъ, але теперъ коли мы ставляемо церковь и коли на нашѣй церкви увидѣли рускы трираменны кресты то познали, що мы не е Поляки. Щобы чужымъ людямъ и на балу показати, що мы народъ поважный, запрашаемо на сей балъ всѣхъ мѣсцевыхъ и позамѣсцевыхъ Русинѣвъ. Запрашаемо такожъ бр. св. Іоанна Хрестителя число въ Соединенія 34, чтобы было ласкаве присути на сей балъ, чтобы помножити наше число. На томъ балу буде ся принимати новыхъ членѣвъ до братства безъ вступного. Тожъ памятайте Братя Русины, вступайте до Союза, бо у едности сила! Памятайте, що о нещасте не тяжко. Най вамъ

буде се на добрый примѣръ, що ту ся стало 24 грудня. На плейяку званѣмъ East Syracuse убило одного Русина Гриця Ченеяка (званого Дѣдѣвъ). Похолодивъ зъ села Коньско-го, повѣтъ Березѣвъ, Галичина. Бувъ у Америкѣ понадъ два роки. Убило его на желѣзници New York Central & Hudson River. Коли ишовъ зъ Syracuse то бѣгъ за тренѣмъ, але недѣбре хопивъ ся его руками, упавъ подѣ колеса и погибъ страшною смертію. Мавъ лѣтъ 34. Зѣоставивъ у краю жену и двое дѣтей що остави безъ тата и безъ хаты, бо ся въ осени спалила. Подумайте собѣ у якомъ станѣ остала вдова и сироты а колибъ бувъ належаъ до Р. Н. Союза бувъ бы Союзъ обтеръ слезы бѣдной вдовѣ 600 доллары.

А який похоронъ мавъ небѣщикъ? Зложили его у шандѣ, потѣмъ пошла одна Полька, жена салѣонисты и привезла его де бувъ на бордѣ. Въ недѣлю мавъ бутѣ похоронъ, то не хотѣли его приняти на католицкій цмнтарь, казали що не знаютъ чи вѣнъ бувъ християнинъ. Навѣтъ грѣбъ не бувъ выкопанный отже зложили его до трупарнѣ а бѣльше нѣхто не знае що ся зъ нимъ стало. Е се страшный примѣръ, Братя Русины, якъ тѣ мають, що самы о себе за жита не дбають. Вѣнъ ту мавъ своихъ братникѣвъ и знаемыхъ, але нѣхто ся не занявъ его похорономъ. А право зъ компаніею за небѣщика дали Жидови.

За комитетъ балевый:

Андрій Варачъ,
Федоръ Глива.

Вже выйшовъ

Календаръ

Р. Н. Союза

на рокъ 1904.

КОШТУЕ 25 ЦЕНТѢВЪ.

Замовляти у головного секретара Mr. S. Jadowski, Box 76, Jersey City, N. J.; у о. Макара, Rev. S. Makar, Box 13, Mt. Carmel, Pa. або въ редакція „Свободы“.

— Хотите, чтобы вашъ грошѣ безопасно и скоро булы высланы до старого краю, то вамъ то зробить John Nemeth, 457 Washington St. New York, N. Y.

??? Хотите бутѣ вылѣченіи ???

Удайтесь до

Дра Леонарда Ландеса.

Специалистъ въ хворобахъ мужескихъ и жѣночыхъ. Бувъ довгий часъ практикантомъ при Нью-Йоркѣмъ университетѣ, студіювавъ практично при шпиталяхъ въ Вѣднѣ и Берлинѣ а вернувши до Америки практикувавъ много лѣтъ якъ лѣкарь въ Либанонѣ, Белвию и др.

Говорить по руски, польски, словенски, англійски и нѣмецки.

Ручить вылѣчити слабости: легкихъ, сердца, почокъ, желудка, болъ головы, слабу память, пухленьку, руматизмъ, рака, хоробы на-шкѣрны, чираки, вереды, болъ горла, носа, ушей и очей, утрату мужеской силы и т. п.

Робить всѣлякы операціи. Пишѣтъ до него о порадѣ а вѣнъ вамъ дастъ водповѣдъ на всѣ вашы питаня.

DR. LEONARD LANDES,

134 E. 24th St. недалеко Lexington Ave., NEW YORK, N. Y.

